

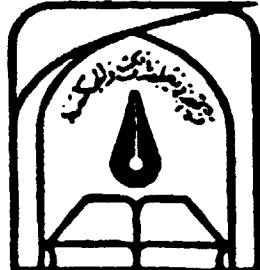
٢٠٨

مُحَمَّد
وَهَنْد

٢٥٨

دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه تربیت مدرس

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

رساله دوره دکتری زبان و ادبیات عربی

مقایسه تصویرگری‌های حماسی فردوسی و متنبی

وحید سبزیانپور

استاد راهنما

دکتر سید امیر محمود انوار

استادان مشاور

دکتر فیروز حریرچی دکتر حسینعلی قبادی

تابستان ۸۰

۳۶۵۲۸

۰۱۳۹۲۹

تاییدیه اعضاء هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

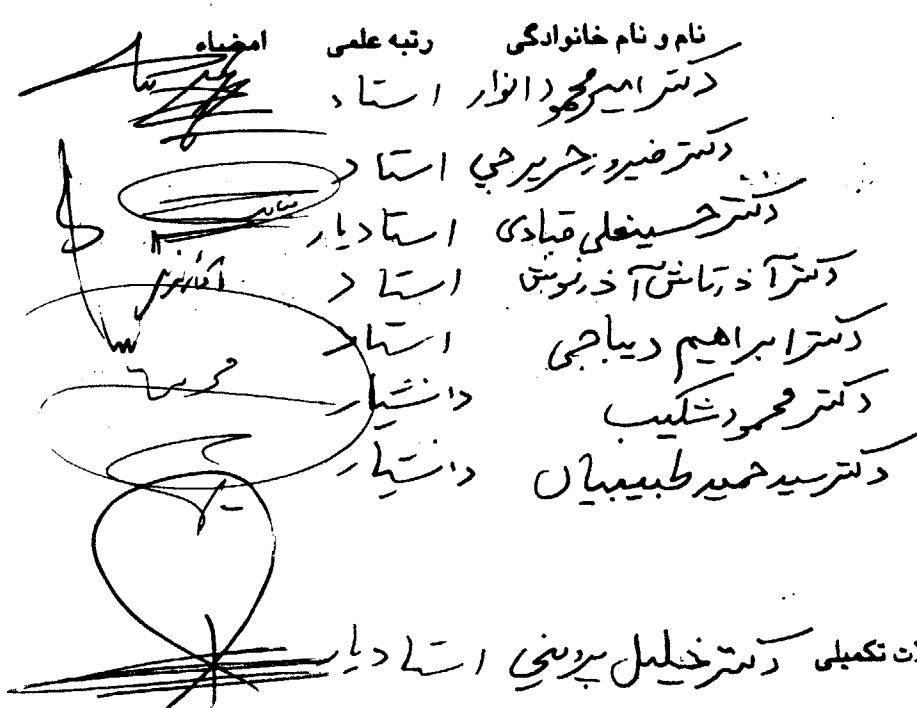
اعضاء هیئت داوران نسخه نهایی رساله خانم / آقای وحید سبزیانپور

تحت عنوان: مقایسه تصویرگریهای حماسی فردوسی و متّبی

را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه دکتری پیشنهاد

می‌کنند

اعضا هیئت داوران
۱- استاد راهنمای
۲- استاد مشاور
۳- استاد مشاور
۴- استاد ناظر
۵- استاد ناظر
۶- استاد ناظر
۷- استاد ناظر
۸- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دسترخیلی سرینی استاد

The handwritten signatures of the committee members are placed over their corresponding names in the list. There are approximately eight signatures, each consisting of a stylized name and a signature line.

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیتهای علمی- پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند.

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) های خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ کند.
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته زبان و ادبیات عربی است که در سال ۱۳۸۰ در دانشگاه علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر سید امیر محمود انوار و مشاوره سرکار جناب آقای دکتر فیروز حریرچی و حسینعلی قبادی از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأثیره کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خود داری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصل کند به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب وحید سبزیانپور دانشجوی رشته زبان و ادبیات عربی مقطع دکتری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده به آن ملتزم می شویم.

تقدیم به: شانه‌های خسته پدر و
دستان مهربان مادر

و تقدیم به قامت استوار همسرم
که در سفر بیست ساله از سنگلاخهای سخت و گردنه‌های صعب آن جا که
زانو به لرزه می‌افتد و پاهای از حرکت می‌ایستاد نه تنها بار خاطر نبود که یار
شاطر بود و آن چه زبان شکایتش را بست اصالت بود و نجابت.

تقدیم به با غبانانی که چنین گلهای بی خار می‌پرورند.

قدردانی و سپاس

اذا فصرت يدك عن المكافأة فليطلق لسانك بالشكرا

بدین وسیله بنابه وظیفه انسانی و دینی، درنهایت اخلاص و تواضع قدردانی و سپاس فراوان خود را از همه استادانی که در دوران تحصیل خوشی خرم من علم و دانش آنان بودم اعلام می‌دارم، به ویژه آنان که همت خود را بدرقه راه این نوسرخ کردند و در همه مراحل تصویب و تدوین این رساله از راهنماییهای ارزشمند خود دریغ نکردند.

استاد راهنمای بزرگوار و ارجمند، جناب آقای دکتر سید امیر محمود انوار، استاد ذولسانین ادب و عرفان که در فرهنگ و ادب پارسی و تازی دارای آثار دلربا به نشر و نظم است و اینجانب همواره از چشمۀ زلال فضل و دانش و بزرگیش سپریاب بودم و در تحریر این مقال از نکته سنجه و ذوق بی بدیلش بهره‌ها بردم.

استادان مکرم و معزّز مشاور، جناب آقای دکتر فیروز حریرچی که از محضر علمی و اخلاقیش برخوردار بوده، خود را برای همیشه مدیون ارشاد و محبت خالصانه او به خود و همه دانشجویان زبان و ادبیات عربی می‌دانم. همچنین از ارشادات محقق و پژوهشگر محترم جناب آقای دکتر حسینعلی قبادی که در تصویب و به سامان رسانیدن این پایان نامه سهم بزرگی دارند و با صرف جلسات و ساعت‌های بسیار اینجانب را مدیون زحمات و دقت علمی خود قرار دادند.

استادادن فرزانه و فرهیخته، آقایان، دکتر آذر تاش آذرنوش، دکتر سید ابراهیم دیباچی، دکتر محمد فاضلی، دکتر محمود شکیب، که علاوه بر افتخار شاگردی و تلمذ از محضر محترمشان در طی سالیان دراز، در غنای علمی این تحقیق سهم مؤثری داشتند.

محقق ارجمند و پژوهشگر توانا جناب آقای دکتر سید حمید طبیبان، که با کمال اخلاص این رساله را از ابتدا تا انتها مطالعه فرمودند و مرا با تذکر نکته‌های دقیق علمی بسیار، غرق احسان و محبت فرمودند. جناب آقای دکتر خلیل پروینی، مدیر محترم گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس که برای تصویب این پایان نامه تلاش بسیار کردند، برای نامبرده آرزوی توفیق الهی در خدمت به گروه و دانشجویان عزیز را دارم.

کارمندان و کارشناسان محترم و دلسوز دانشکده علوم انسانی به ویژه بخش پژوهش که نهایت همکاری را برای تسریع امور مختلف اداری مبذول فرمودند.

در پایان برای همه این استادان عالیقدر و سایر عزیزان از درگاه حضرت حق سلامتی و بهروزی، در همه مراحل زندگی برای خود و خانواده‌های محترمشان آرزومندم.

چکیده

از ابتدای قرن نوزدهم که نتایج پر برگت ادبیات تطبیقی موجب کشف سر چشمه‌های هنر و اندیشه و تشخیص اصالت‌ها و ایجاد روح وحدت بین ملل مختلف گردید، روز به روز رویکرد به این شاخه از ادب افزایش یافت. دریغاکه پژوهش‌های تطبیقی در ایران به نسبت سهم فرهنگ ایرانی و زبان فارسی در ادبیات جهانی به رشد و توسعه لازم دست نیافته است.

به همین دلیل تلاش ما در این مقال مقایسه تصویرسازی‌های دو قله بلند ادب فارسی و تازی و کشف نقاط مشترکی است که در شاهنامه و شعر متنبی وجود دارد. با توجه به وجود زمینه‌های مناسب اجتماعی - فرهنگی - سیاسی در قرن چهارم و حاکمیت زبان عربی در ایران، خصوصاً خراسان، و تصویرهای مشترک استخراج شده در این تحقیق، تاثیر پذیری فردوسی از متنبی و یا منابع فکری او را امری فریب به یقین می‌نماید.

البته این مدعانه تنها مایه نقصان شاهنامه نیست بلکه مبنی علل و اسبابی است که این حماسه جهانی را مقبول طبع مردم صاحب نظر کرده و آن اشراف فردوسی بر آثار پیشینیان و گلچینی از بهترین مصالح و مواد در معماری کاخ بلند خود است، بهره فردوسی از مدح حماسی متنبی به منزله یکی از دهها پلنه کوچکی است که فردوسی برای رسیدن به اوج و شکوه خود، باید آن را زیر پا گذاشته باشد، زیرا از یک سو متنبی در توصیفات حماسی سرآمد همه شاعران عرب است و از دیگر سو، شاهنامه مانند هر پدیده نو و هر کشف و اختراع جدید، نمی‌تواند مخلوق ذهن و اندیشه یک نفر باشد بلکه به همین دلیل که مورد پسند جهانیان قرار گرفته، باید برآمده از نبوغ بشری و برآیند تلاش پیشینیان و استمرار حرکت آنها در خلق آثار شنیدگفت باشد. به علاوه، بنا به اعتقاد بسیاری از نقادان جدید محور عمودی و نظام حاصل از ترکیب و سازمان یک اثر هنری و ادبی مهمتر از عناصر سازنده و محور افقی آن است، درست مثل یک تابلو نفیس و بی نظیر که نوع رنگ موجود در آن، در قیاس با ذوق و ابتكار هنرمند مطلقاً اهمیت ندارد. افزون بر آن چه گفته شد، عواملی که شاهنامه را یک اثر جهانی کرده است وجوه تشابه با شعر متنبی نیست، زیرا این متشابهات در مقابل جلوه‌های گوناگون هنر و خلاقیت فردوسی حکایت کاه و کوه است به این دلیل که نوع ادبی شاهنامه حماسه است و مدح متنبی در مقابل آن چون قطربی برابر اقیانوس است، زیرا حماسه محدود به زمان و شخص و در مواردی محصور در مکان نیست، مخاطب آن یک ملت بزرگ و کهن است. حال آن که مدح متنبی در زندان زمان و مکان محبوس و به زنجیر حاکمی با دولتی مستعجل، گرفتار است.

نتیجه فصل سوم این دفتر، برتری تصویرسازی فردوسی نسبت به متنبی به لحاظ تناسب و هماهنگی تصویر با مضمون و نیز تنوع و تعدد جلوه‌های هنری شاهنامه بر اساس معیارهای نقد جدید ادبی است.

کلمات کلیدی: ادبیات تطبیقی، تصویرسازی، حماسه، فردوسی، متنبی

قدردانی و سپاس

اذا قصرت بـک عن المكافأة فليطـلـ لسانك بالشكـر
بدین وسیله بنابه وظیفه انسانی و دینی، درنهایت اخلاص و تواضع قدردانی و سپاس فراوان خود را از
همه استادانی که در دوران تحصیل خوشـه چـین خـرـمـن عـلـمـ وـ دـانـشـ آـنـانـ بـوـدـمـ اـعـلـامـ مـیـ دـارـمـ، بهـ وـیـژـهـ آـنـانـ
کـهـ هـمـتـ خـودـ رـاـ بـدـرـقـهـ رـاهـ اـینـ نـرـسـنـرـ کـرـدـنـ وـ درـ هـمـهـ مـراـحـلـ تصـوـيـبـ وـ تـدوـينـ اـيـنـ رسـالـهـ اـزـ رـاهـنـمـايـهـاـيـ
ارـزـشـمنـدـ خـودـ درـيـغـ نـكـرـدـنـ.

استاد راهنمای بزرگوار و ارجمند، جناب آقای دکتر سید امیر محمود انوار، استاد ذولسانین ادب و
عرفان که در فرهنگ و ادب پارسی و نازی دارای آثار دلربا به نثر و نظم است و اینجانب همواره از چشمۀ
زلال فضل و دانش و بزرگیش سیراب بودم و در تحریر این مقال از نکته سنجی و ذوق بی بدلیش بهره‌ها
بردم.

استادان مکرم و معزّز مشاور، جناب آقای دکتر فیروز حریرچی که از محضر علمی و اخلاقیش
برخوردار بوده، خود را برای همیشه مدیون ارشاد و محبت خالصانه او به خود و همه دانشجویان زبان و
ادبیات عربی می‌دانم. همچنین از ارشادات محقق و پژوهشگر محترم جناب آقای دکتر حسینعلی
قادی که در تصویب و به سامان رسیدن این پایان نامه سهم بزرگی دارند و با صرف جلسات و ساعت‌ها
بسیار اینجانب را مدیون زحمات و دقّت علمی خود قرار دادند.

استادان فرزانه و فرهیخته، آقایان، دکتر آذرتاش آذرنوش، دکتر سید ابراهیم دیاجی، دکتر محمد
فاضلی، دکتر محمود شکیب، که علاوه بر افتخار شاگردی و تلمذ از محضر محترمشان در طی سالیان
دراز، در غنای علمی این تحقیق سهم مؤثری داشتند.

محقق ارجمند و پژوهشگر توانا جناب آقای دکتر سید حمید طبیبیان، که با کمال اخلاص این رساله را از
ابتدا تا انتها مطالعه فرمودند و مرا با تذکر نکته‌های دقیق علمی بسیار، غرق احسان و محبت فرمودند.
جناب آقای دکتر خلیل پروینی، مدیر محترم گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس که برای
تصویب این پایان نامه تلاش بسیار کردند، برای نامبرده آرزوی توفیق الهی در خدمت به گروه و
دانشجویان عزیز را دارم.

کارمندان و کارشناسان محترم و دلسوز دانشکده علوم انسانی به ویژه بخش پژوهش که نهایت همکاری
را برای تسريع امور مختلف اداری مبذول فرمودند.

در پایان برای همه این استادان عالیقدر و سایر عزیزان از درگاه حضرت حق سلامتی و بهروزی، در همه
مراحل زندگی برای خود و خانواده‌های محترمشان آرزومندم.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه.....
۱	تعريف مسأله.....
۳	سوابق تحقیق.....
۴	شیوه تحقیق.....
۶	فرضیّات.....
۹	فصل اول
۱۰	بخش اول
۱۱	۱-۱-ادب.....
۱۲	۱-۱-۱-تعريف قدما از ادبیات.....
۱۳	۱-۱-۲-تعريف شعر از دیدگاه فیلسوفان مسلمان.....
۱۳	۱-۱-۳-تعريف شعر از دیدگاه ناقدان معاصر.....
۱۵	۱-۱-۴-فرق تصویر و خیال.....
۱۶	۱-۱-۵-تفاوت دیدگاه نقادان قدیم و جدید در خصوص صور خیال.....
۱۶	۱-۱-۶-۱-ادب تطبیقی.....
۲۰	۱-۱-۶-۱-۱-ادبیات مقابله‌یی.....
۲۰	۱-۱-۶-۲-نقد نفوذ.....
۲۰	۱-۱-۶-۳-موازنہ.....
۲۱	۱-۱-۶-۴-توارد.....
۲۱	۱-۱-۶-۵-اهمیّت و فواید ادب تطبیقی.....
۲۱	۱-۱-۶-۵-۱-ارزش ادب تطبیقی در نقد ادبی.....
۲۲	۱-۱-۶-۵-۲-کاهش تعصّب و غرور.....
۲۳	۱-۱-۶-۵-۳-شناخت اصالت.....
۲۳	۱-۱-۶-۵-۴-تقویت شخصیت قومی.....
۲۳	۱-۱-۶-۵-۵-ایجاد تفاهم و دوستی.....
۲۳	۱-۱-۶-۵-۶-خروج از عزلت و انزوا.....
۲۳	۱-۱-۶-۶-ابزار و لوازم لازم جهت ادب تطبیقی.....

بخش دوم

۲۵	۱-۱- حماسه
۲۶	۱-۲-۱- عناصر موجود در حوادث حماسی
۲۷	۱-۲-۲- منشأ حماسه‌ها
۲۷	۱-۲-۳- تعریف اسطوره
۲۸	۱-۲-۴- رابطه اسطوره و حماسه
۲۸	۱-۲-۵- ویژگیهای حماسه
۲۹	۱-۲-۶- انواع حماسه
۲۹	۱-۲-۷- ویژگیهای فنی و سبکی حماسه
۳۰	۱-۲-۸- مبالغه در حماسه
۳۰	۱-۲-۹- حماسه‌های معروف جهان
۳۱	۱-۲-۱۰- حماسه در زبان فارسی
۳۲	۱-۲-۱۱- حماسه‌های ایرانی
۳۲	۱-۲-۱۲- حماسه در ادبیات عربی
۳۳	۱-۲-۱۳- فرق حماسه و ملحمه

بخش سوم

۳۵	۱-۱- اوضاع سیاسی و اجتماعی
۳۶	۱-۱-۱- ستم امویان و عباسیان
۳۶	۱-۱-۲- فریبکاری و نیرنگ
۳۸	۱-۱-۳-۱-۱- اسراف و تجمل حاکمان و فقر مردم
۳۸	۱-۱-۳-۱-۴- فساد مالی و اخلاقی
۳۹	۱-۱-۳-۱-۵- جنگ قدرت در دربار
۴۰	۱-۱-۳-۱-۷- دیدگاه ایرانیان در مورد عربهای مهاجم
۴۱	۱-۱-۳-۲- اوضاع فرهنگی و علمی
۴۲	۱-۱-۳-۲-۱- مبارزه حاکمان عرب با زبان و فرهنگ فارسی
۴۴	۱-۱-۳-۲-۲- وضعیت زبان عربی در ایران
۴۷	۱-۱-۳-۲-۳- گسترش و توسعه مدارس دینی و علمی
۴۸	۱-۱-۳-۲-۴- گرایش شاعران فارسی زبان به زبان عربی
۵۰	۱-۱-۳-۳- مبارزه و مقاومت ایرانیان
۵۰	۱-۱-۳-۳-۱- تشیع ایرانیان

۵۱	۱-۳-۳-۲- جنبش‌های شعوبی .....
۵۲	۱-۳-۳-۳- شورش و جنگ مسلحانه .....
۵۳	۱-۳-۳-۴- نفوذ در مراکز قدرت .....
۵۳	۱-۳-۳-۵- تشکیل دولتهاي استقلال طلب .....
۵۴	۱-۳-۳-۶- مبارزات فرهنگي .....
۵۴	۱-۳-۳-۷- پيشتازی در علم و دانش .....
۵۶	۱-۳-۳-۸- رجوع به گذشته پر افتخار ايران باستان .....
۵۷	۱-۳-۴- ضرورت سياسی اجتماعی خلق شاهنامه .....
۵۸	۱-۳-۵- متنبی زاده و پرورده همین روزگار .....
۵۹	بخش چهارم
۵۹	۱-۴- فردوسی و شاهنامه
۶۰	۱-۴-۱- نام و خانواده .....
۶۰	۱-۴-۲- تولد و زادگاه .....
۶۰	۱-۴-۳- تربیت و تحصیل .....
۶۱	۱-۴-۴- آشنایی فردوسی با زبان عربی .....
۶۴	۱-۴-۵- تأثیر قرآن و حدیث در شاهنامه .....
۶۵	۱-۴-۶- همسر و فرزندان .....
۶۶	۱-۴-۷- مرگ فردوسی .....
۶۶	۱-۴-۸- نام شاهنامه .....
۶۶	۱-۴-۹- شروع شاهنامه .....
۶۷	۱-۴-۱۰- ختم شاهنامه .....
۶۷	۱-۴-۱۱- منابع شاهنامه .....
۶۹	۱-۴-۱۲- تقدیم شاهنامه به محمود .....
۶۹	۱-۴-۱۳- علت قدرناشناسي محمود .....
۷۰	۱-۴-۱۴- موضوع شاهنامه .....
۷۱	۱-۴-۱۵- ارزش و اهمیت شاهنامه .....
۷۴	بخش پنجم
۷۴	۱-۵- متنبی و اشعار او
۷۵	۱-۵-۱- اسم، لقب، تولد .....
۷۵	۱-۵-۲- پدر و مادر و خانواده .....

۷۵	۱-۵-۳- تحصیل و تعلیم .....
۷۶	۱-۵-۴- زندگی در صحراء .....
۷۶	۱-۵-۵- سفر به بغداد و شام .....
۷۶	۱-۵-۶- زندان .....
۷۶	۱-۵-۷- متنبی و اخشیدیین .....
۷۶	۱-۵-۸- متنبی و سیف‌الدوله .....
۷۷	۱-۵-۹- متنبی و کافور .....
۷۷	۱-۵-۱۰- ورود به کوفه .....
۷۷	۱-۵-۱۱- حرکت به سوی ارگان و شیراز .....
۷۷	۱-۵-۱۲- کشته شدن ابوطیب .....
۷۸	۱-۵-۱۳- روحیه و افکار .....
۷۸	۱-۵-۱۴- شعر متنبی .....
۷۸	۱-۵-۱۴-۱- مدح .....
۷۸	۱-۵-۱۴-۲- اشعار حماسی متنبی .....
۸۰	۱-۵-۱۴-۳- فخر .....
۸۰	۱-۵-۱۴-۴- هجو .....
۸۰	۱-۵-۱۴-۵- غزل .....
۸۰	۱-۵-۱۴-۶- رثا .....
۸۱	۱-۵-۱۴-۷- حکمت .....
۸۱	۱-۵-۱۵- شهرت متنبی در زمان سرایش شاهنامه .....

فصل دوم

۸۵	۲- مقایسه عناصر تصویر ساز در اشعار فردوسی و متنبی .....
۹۰	۲-۱- طبیعت و عناصر آن .....
۹۰	بخش اول - الف
۹۱	۲-۱-۱- آب و دریا و امور مربوط به آنها .....
۹۱	۲-۱-۱-۱- آب .....
۹۳	۲-۱-۱-۲- آبگیر .....
۹۴	۲-۱-۱-۳- ابر .....
۹۷	۲-۱-۱-۴- باران .....
۹۸	۲-۱-۱-۵- برف .....

۹۸	برق	-۲-۱-۱-۶
۹۹	تگرگ	-۲-۱-۱-۷
۱۰۰	تندر	-۲-۱-۱-۸
۱۰۰	جزر	-۲-۱-۱-۹
۱۰۱	جوی	-۲-۱-۱-۱۰
۱۰۱	دریا	-۲-۱-۱-۱۱
۱۰۵	رود	-۲-۱-۱-۱۲
۱۰۶	سراب	-۲-۱-۱-۱۳
۱۰۶	سیل	-۲-۱-۱-۱۴
۱۰۷	طوفان	-۲-۱-۱-۱۵
۱۰۷	قطره	-۲-۱-۱-۱۶
۱۰۷	مد	-۲-۱-۱-۱۷
۱۰۸	موج	-۲-۱-۱-۱۸
۱۱۰	بخش اول - ب	
۱۱۱	آسمان و امور مربوط به آن	-۲-۱-۲
۱۱۱	آسمان	-۲-۱-۲-۱
۱۱۳	باد	-۲-۱-۲-۲
۱۱۵	تاریکی	-۲-۱-۲-۳
۱۱۶	خورشید	-۲-۱-۲-۴
۱۱۹	روز	-۲-۱-۲-۵
۱۲۰	سایه	-۲-۱-۲-۶
۱۲۱	شب	-۲-۱-۲-۷
۱۲۲	نور	-۲-۱-۲-۸
۱۲۳	ماه	-۲-۱-۲-۹
۱۲۵	هوای	-۲-۱-۲-۱۰
۱۲۷	بخش اول - ج	
۱۲۸	ستارگان	-۲-۱-۳
۱۲۸	پروین:	-۲-۱-۳-۱
۱۲۹	دو پیکر (جوزاء)	-۲-۱-۳-۲
۱۳۰	زحل یا کیوان	-۲-۱-۳-۳

۱۳۱	ستاره	-۲-۱-۳-۴
۱۳۴	سماک	-۲-۱-۳-۵
۱۳۵	سهیل	-۲-۱-۳-۶
۱۳۵	شعری	-۲-۱-۳-۷
۱۳۵	فرقدین	-۲-۱-۳-۸
۱۳۶	مشتری	-۲-۱-۳-۹
۱۳۶	ناهید	-۲-۱-۳-۱۰
۱۳۷	بخش اول - د	
۱۳۸	زمین و منابع طبیعی	-۲-۱-۴
۱۳۸	آتش	-۲-۱-۴-۱
۱۴۱	بهار	-۲-۱-۴-۲
۱۴۱	بیابان و دشت	-۲-۱-۴-۳
۱۴۲	بیشه	-۲-۱-۴-۴
۱۴۳	پژواک	-۲-۱-۴-۵
۱۴۳	خارا	-۲-۱-۴-۶
۱۴۴	خاک	-۲-۱-۴-۷
۱۴۷	دنبیا	-۲-۱-۴-۸
۱۴۷	دود	-۲-۱-۴-۹
۱۴۸	زمین	-۲-۱-۴-۱۰
۱۵۰	سنگ	-۲-۱-۴-۱۱
۱۵۱	شن	-۲-۱-۴-۱۲
۱۵۱	صخره	-۲-۱-۴-۱۳
۱۵۲	کوه	-۲-۱-۴-۱۴
۱۵۵	گرد و غبار	-۲-۱-۴-۱۵
۱۵۶	گودال	-۲-۱-۴-۱۶
۱۵۸	بخش دوم	
۱۵۸	حیوانات و موجودات زنده	-۲-۲
۱۵۹	بخش دوم - الف	
۱۵۹	حیوانات درنده و چارپا	-۲-۲-۱
۱۵۹	آهو	-۲-۲-۱-۱

۱۶۰	اسب	-۲-۲-۱-۲
۱۶۱	الاغ	-۲-۲-۱-۳
۱۶۲	بره	-۲-۲-۱-۴
۱۶۲	بز	-۲-۲-۱-۵
۱۶۳	پلنگ	-۲-۲-۱-۶
۱۶۴	خرگوش	-۲-۲-۱-۷
۱۶۴	خوک	-۲-۲-۱-۸
۱۶۴	دد و دده	-۲-۲-۱-۹
۱۶۷	رویاه	-۲-۲-۱-۱۰
۱۶۸	سگ	-۲-۲-۱-۱۱
۱۶۹	شتر	-۲-۲-۱-۱۲
۱۶۹	شغال	-۲-۲-۱-۱۳
۱۶۹	شیر	-۲-۲-۱-۱۴
۱۷۴	فیل	-۲-۲-۱-۱۵
۱۷۵	فوج	-۲-۲-۱-۱۶
۱۷۵	کرگدن	-۲-۲-۱-۱۷
۱۷۵	کفتار	-۲-۲-۱-۱۸
۱۷۶	گاو	-۲-۲-۱-۱۹
۱۷۷	گراز	-۲-۲-۱-۲۰
۱۷۷	گرگ	-۲-۲-۱-۲۱
۱۸۰	گور	-۲-۲-۱-۲۲
۱۸۰	گوزن	-۲-۲-۱-۲۳
۱۸۱	گوسفند	-۲-۲-۱-۲۴
۱۸۲	میش	-۲-۲-۱-۲۵
۱۸۳	میمون	-۲-۲-۱-۲۶
۱۸۳	یابو	-۲-۲-۱-۲۷
۱۸۴	بخش دوم - ب	
۱۸۵	پرندهگان	-۲-۲-۲
۱۸۵	باز	-۲-۲-۲-۱
۱۸۶	باشه (قرقی)	-۲-۲-۲-۲